

Arbejdet i den lokale trepart.

Holstebro Struer
Landboforening

Baggrunden og den politiske ønske seddel

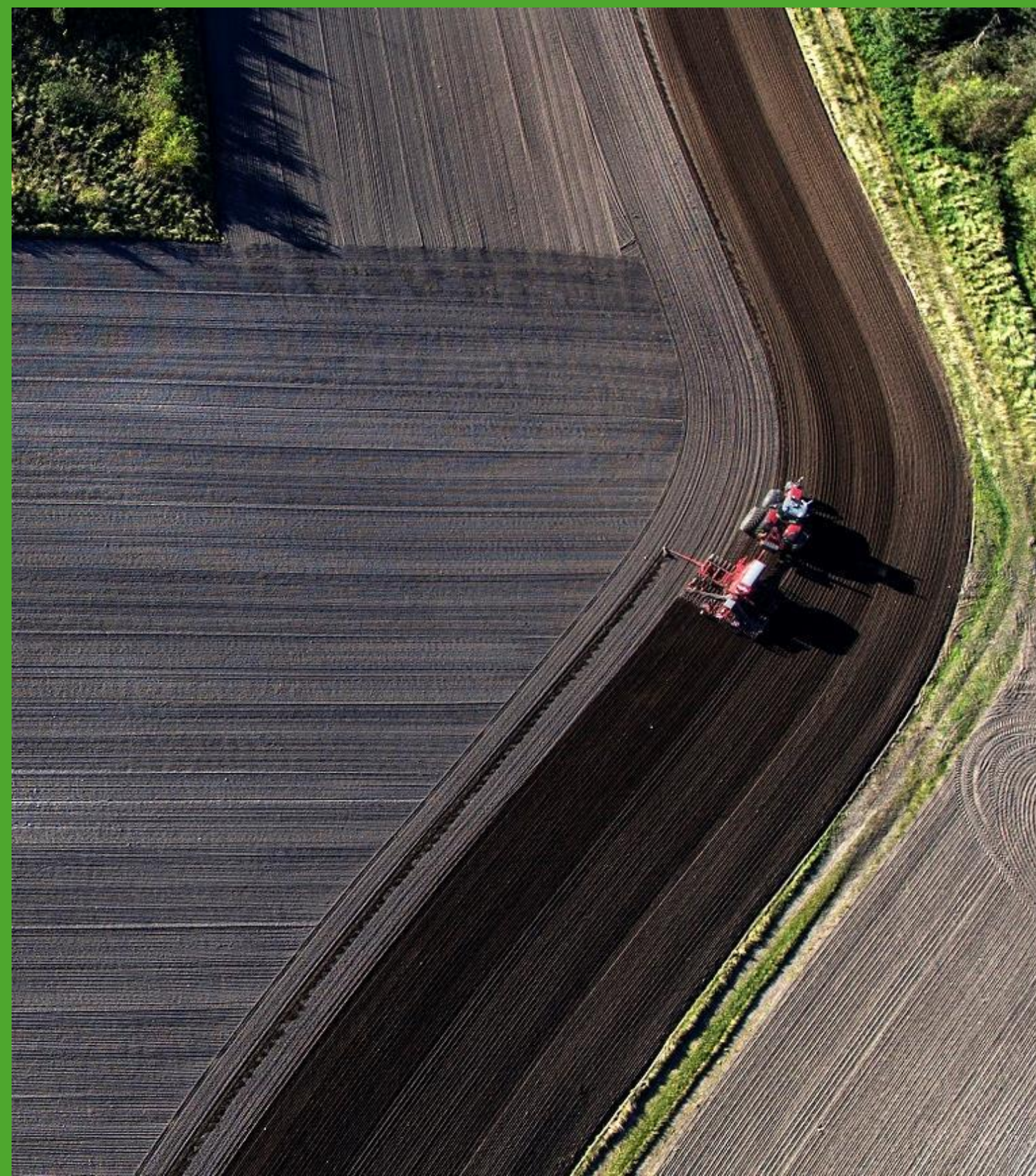
= 1.467.00 HA = 61 % reduktion i det dyrkede areal

Politiske ønsker til
arealanvendelse

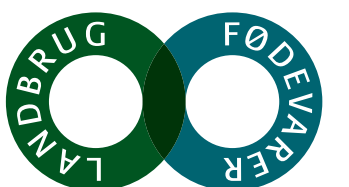
Areal formål

Areal i hektar (ha)

Lavbund (70 +70)	140.000
Skovrejsning	250.000
VE på land	37.000
Økologi (fordobling)	250.000
Kystvandråd arealomlægning	~150.000
Grundvandsparker	200.000
10 % strengt beskyttet natur	440.000

Holstebro Struer
Landboforening

Centrale elementer af trepartsaftalen

Lokalt forankret tilgang til arealforvaltning

Arealfond på ca. 40 milliarder kroner

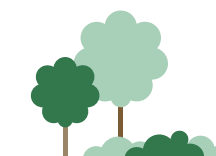
En struktur for hurtigere godkendelse af flere virkemidler

En CO2e-afgift på landbruget

Ny tilgang til arbejdet med vandmiljø

Mere skov, natur og biodiversitet

Fokus på generationsskifte, konkurrenceevne og et internationalt udsyn

Hvorfor er vi med?

- Tre parts aftale opfinder ikke nye krav. Men sammentænker og løser en række stor udfordringer.
- Multifunktionalitet - 61 % bliver til 15-18%.
- Regulering flyttes fra markfladen til arealomlægning.
- Fuld finansiering / compensation til at løse opgaven.
- Arealerne der primært er i fokus, vil være udfordret i fremtiden.
- Lokal forankring og implementering.

Lokale treparter

- 23 lokale treparter, der skal dække hele landet
- Kommunerne for bordenden. Herudover:
  - 1-2 repræsentanter for lokale naturorganisationer
  - 1 repræsentant fra Naturstyrelsen
  - 1-2 repræsentanter for lokale landbrugsorganisationer.
- Prioriteringen af arealanvendelsen skal ske lokalt

Hvad skal vi lave ?

Proces:

- Kommunerne skal lave bedst bud på en arealomlægningsplan
  - og den lokale trepart skal sammentænke kommunernes planer
- 18. november 2025: Kommunalvalg
- December 2025: Omlægningsplanerne principvedtages i kommunalbestyrelserne.

Vores tilgang til opgaven.

- Grundpillen er på plads i form af dialog & respekt.
- Gode princip drøftelser – vi skal løse opgave effektivt.
- God lodsejer opbakning.
- Udfordringer:
  - Tid til opgaven – mark regulering
  - Kluntet tilgang til retentions kort.
  - Resurser i form af medarbejdere.
  - 4 % brak = politisk benspænd.
  - Køb af erstatnings jord.
  - Finansiering til rekreative formål.
  - Det skal ofte repeteres hvad der er primære og sekundære prioriteter ☺

Vores tilgang til opgaven.

- Muligheder
- Græs i areal omlægnings planerne.
- Elefant græs ??
- Okkerbassiner ?
- Små vådområder.

Hvad kan du som lodsejer gøre?

- Vær nysgerrig – måske arealomlægningerne har potentiale for din bedrift?
- Kigge på potentialekort – har du arealer med omlægningspotentiale?
- Kontakt din udtagningskonsulent – det er gratis!
- Have både åben dør og sind
  - ...Og sæt kaffe over hvis en udtagningskonsulent eller konsulenter fra kommunen eller Naturstyrelsen banker på døren.

Huske at omlægning er frivilligt, men at erhvervet i oplandet har fælles interesse i at nå udtagningsmål for at nå miljømål og rulle regulering tilbage.

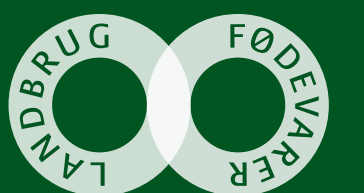

Tak.

Anders Nørgård

is@noergaard-agro.dk
29802544

Landbrug & Fødevarer

Proces og status for udtagning i Struer Kommune

Indsatsbehov i Struer Kommune

2 Lokale Treparter

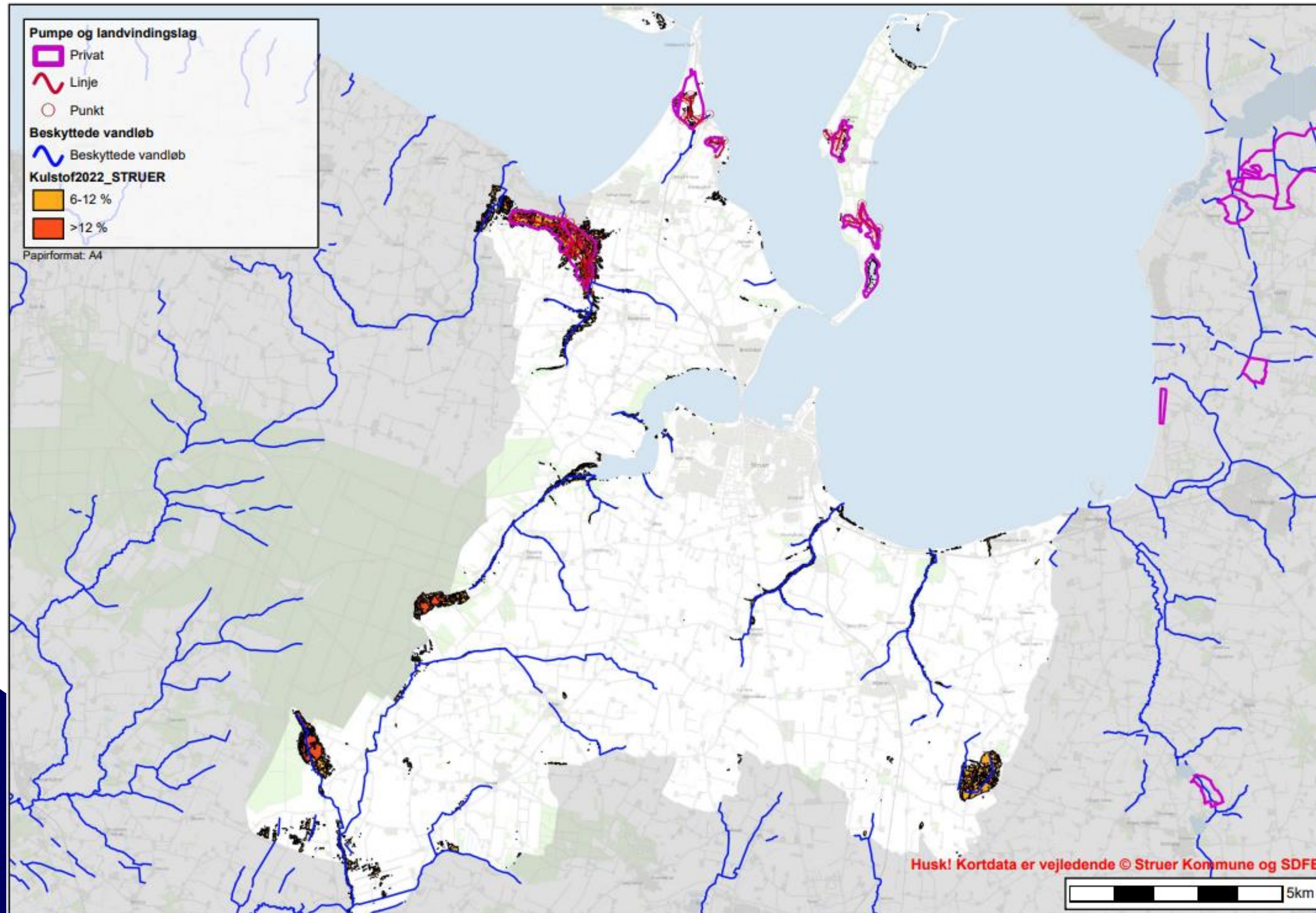
- Nissum Fjord
- Limfjorden

4 delvandopalnde

- Nissum Fjord, Mellem (33 ton N)
- Nissum Fjord, Felsted Kog (457 ton N)
- Kås Bredning og Venø Bugt (263 ton N)
- Nissum Bredning (225 ton N)

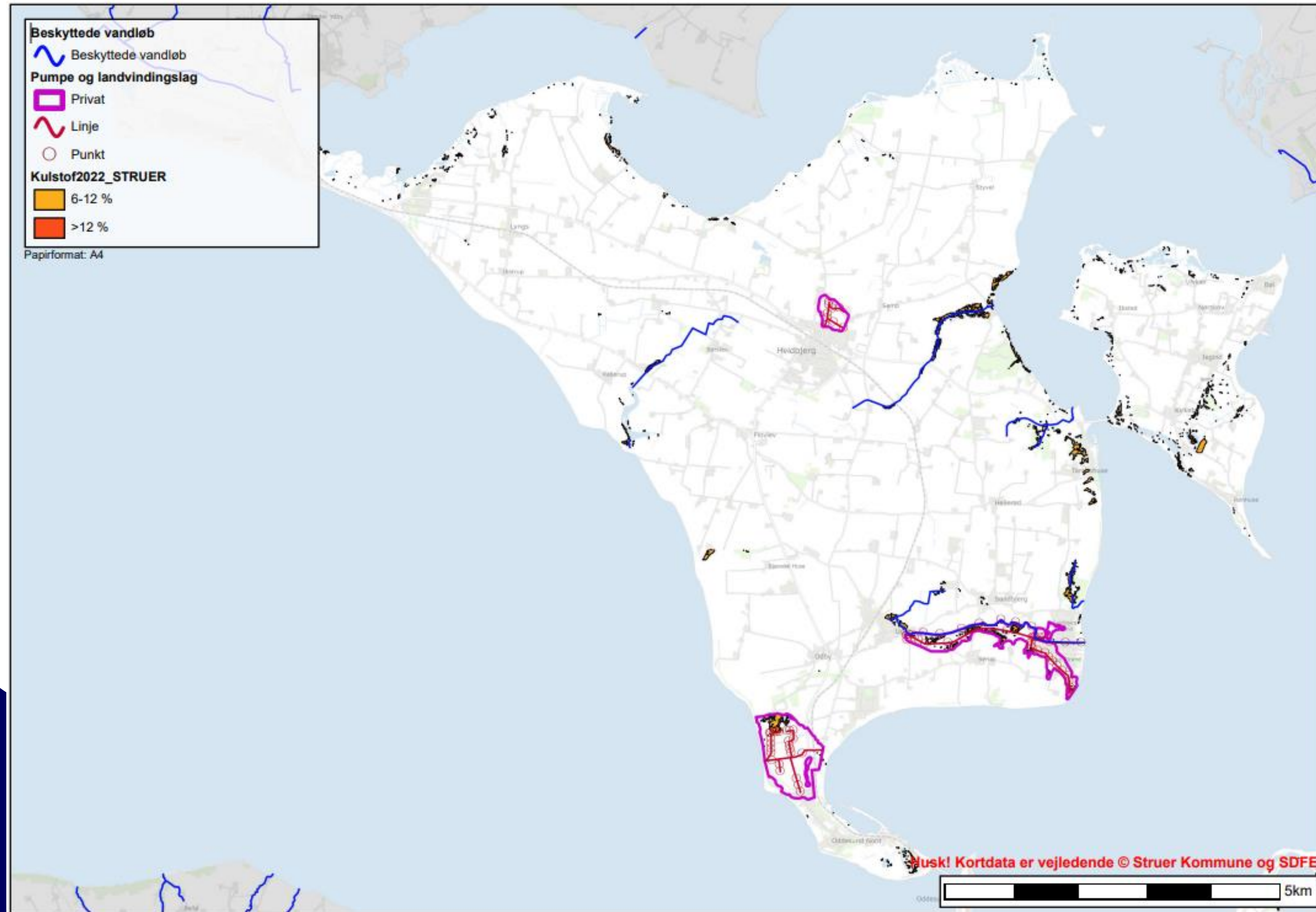

Prioritering af projekter

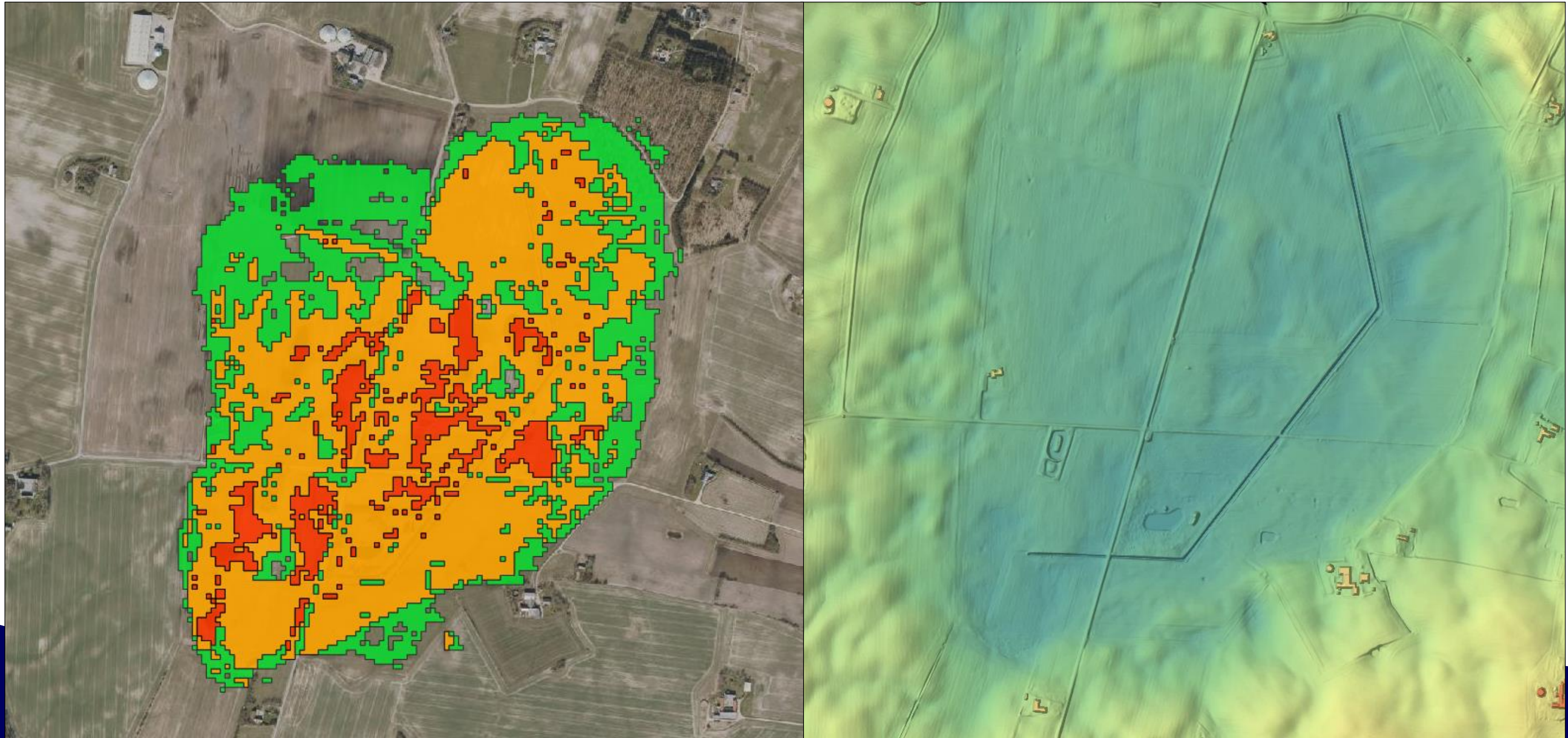
- Tørv
- Pumpelag
- Gamle kær, moser og enge
- Ådale
- Passende terrænforhold
- Indsatsbehov

Prioritering af projekter

- Tørv
- Pumpelag
- Gamle kær, moser og enge
- Ådale
- Passende terrænforhold
- Indsatsbehov

Hummelmosen som eksempel

Konkrete projekter

RØD: Projekter som er indgået i en forundersøgelse, men ikke er kommet videre

GUL: Igangværende projekter med tilsagn eller ansøgning

GRØN: Gennemførte projekter

Konkrete projekter

RØD: Projekter som er indgået i en forundersøgelse, men ikke er kommet videre

GUL: Igangværende projekter med tilsagn eller ansøgning

GRØN: Gennemførte projekter

STRUER
KOMMUNE

Eksempler på gennemførte projekter

Møgelsig – Pumpelag på Venø

- Pumpen blev slukket
- Lukning af interne grøfter og dræn
- Etablering af overløbskant med kontraklap til fjorden

2020

2025

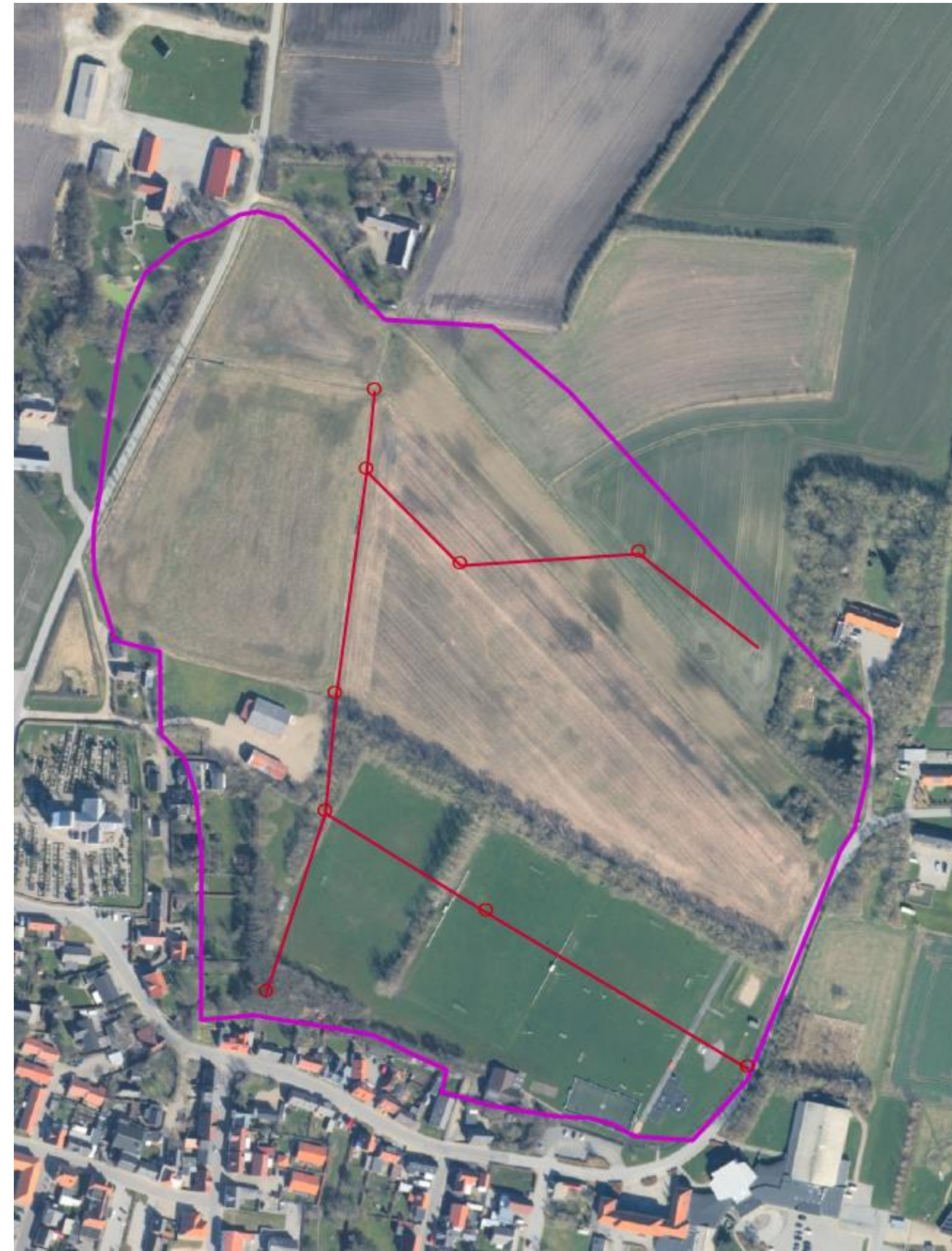

Eksempler på gennemførte projekter

Benkær – Pumpelag på Thyholm

- Pumpeledninger blev fjernet
- Lukning af interne grøfter og dræn
- Etablering af overløbskant til det resterende pumpelag

2023

2025

STRUER
KOMMUNE

Eksempler på gennemførte projekter

Benkær – Pumpelag på Thyholm

- Pumpeledninger blev fjernet
- Lukning af interne grøfter og dræn
- Etablering af overløbskant til det resterende pumpelag

STRUER
KOMMUNE

Spørgsmål?

Den grønne trepart

Landbrugets virkemidler

Karen V. Thomasen, SAGRO

juni 2025

Udtagningskonsulenterne

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Dagsorden

- Indhold i den grønne trepart
- Konsekvenser af den grønne trepart
  - Fuld fokus på kollektive virkemidler
- Hvad kan du gøre på din bedrift?

Udpluk fra Trepartsaftalen

- 140.000 ha lavbundslande skal udtages frem mod 2030
- CO₂-afgift på kulstofrige landbrugslande på 40 kr/ton fra 2028
- 250.000 ha ny skov frem mod 2045
- Grøn Arealfond med ca. 43 mia. kr
- 20 % af Danmarks landareal skal være beskyttet natur
- Permanent ekstensivering
- Bedre vandmiljø
  - Mål i Vandrammedirektivet skal nås
  - Reduktion i kvælstofudledningen på 13.780 tons N
  - Lokale treparter
  - "Omlægningsplan" for kvælstofreduktion i 2025 – kollektive virkemidler, skovrejsning, permanent ekstensivering
  - Genbesøg medio 2026 og fastlæggelse af indsatskrav til markregulering

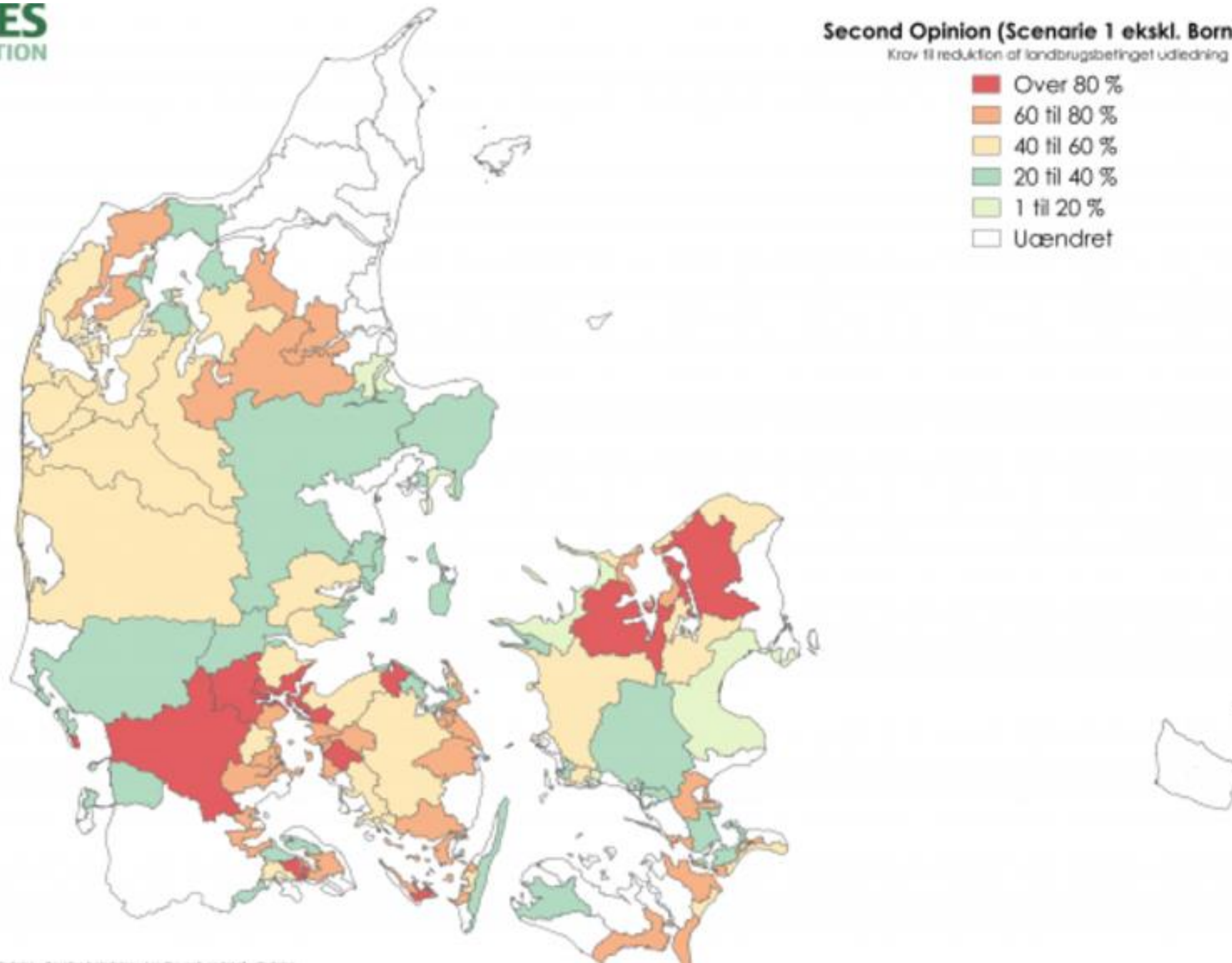
Kort over reduktionskrav til kvælstof

SEGES
INNOVATION

Second Opinion (Scenarie 1 ekskl. Bornholm)

Krav til reduktion af landbrugsbetinget udledning

- Over 80 %
- 60 til 80 %
- 40 til 60 %
- 20 til 40 %
- 1 til 20 %
- Uændret

Udtagningskonsulenterne

STØTTET AF

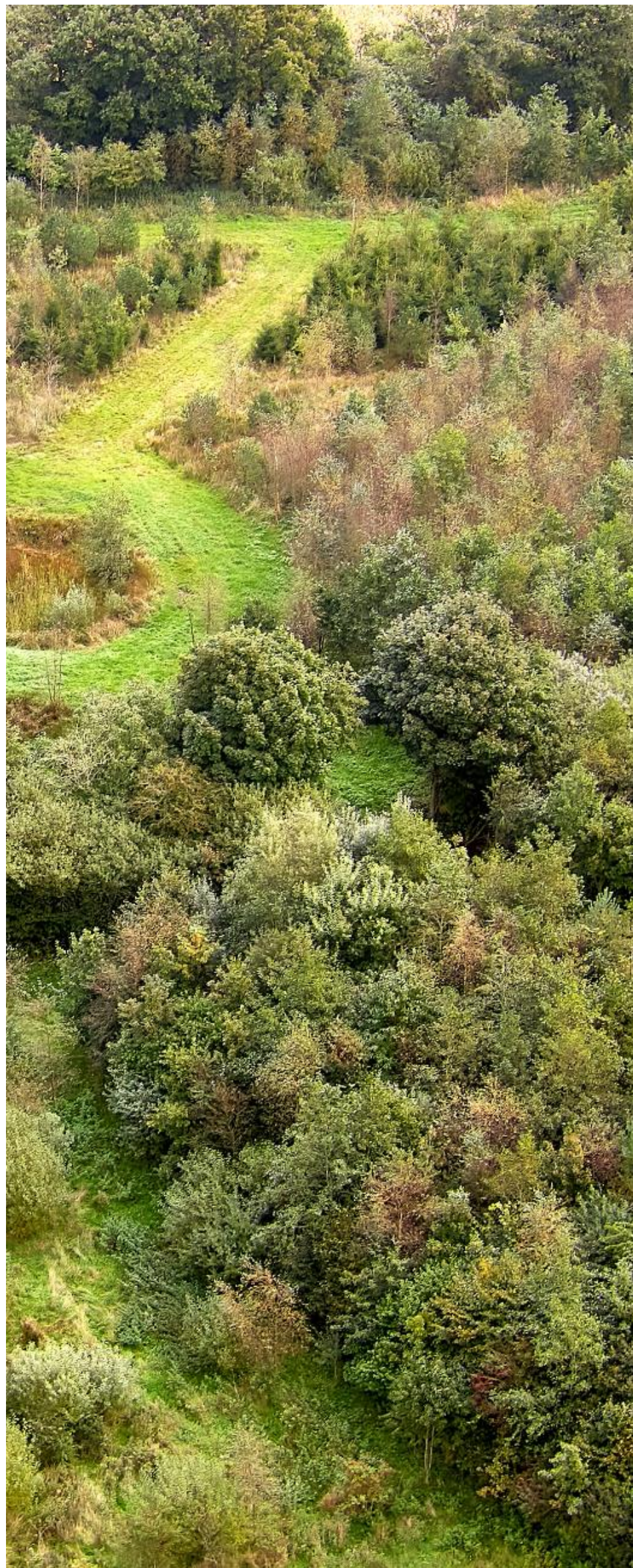
Promilleafgiftsfonden for landbrug

Kollektive virkemidler

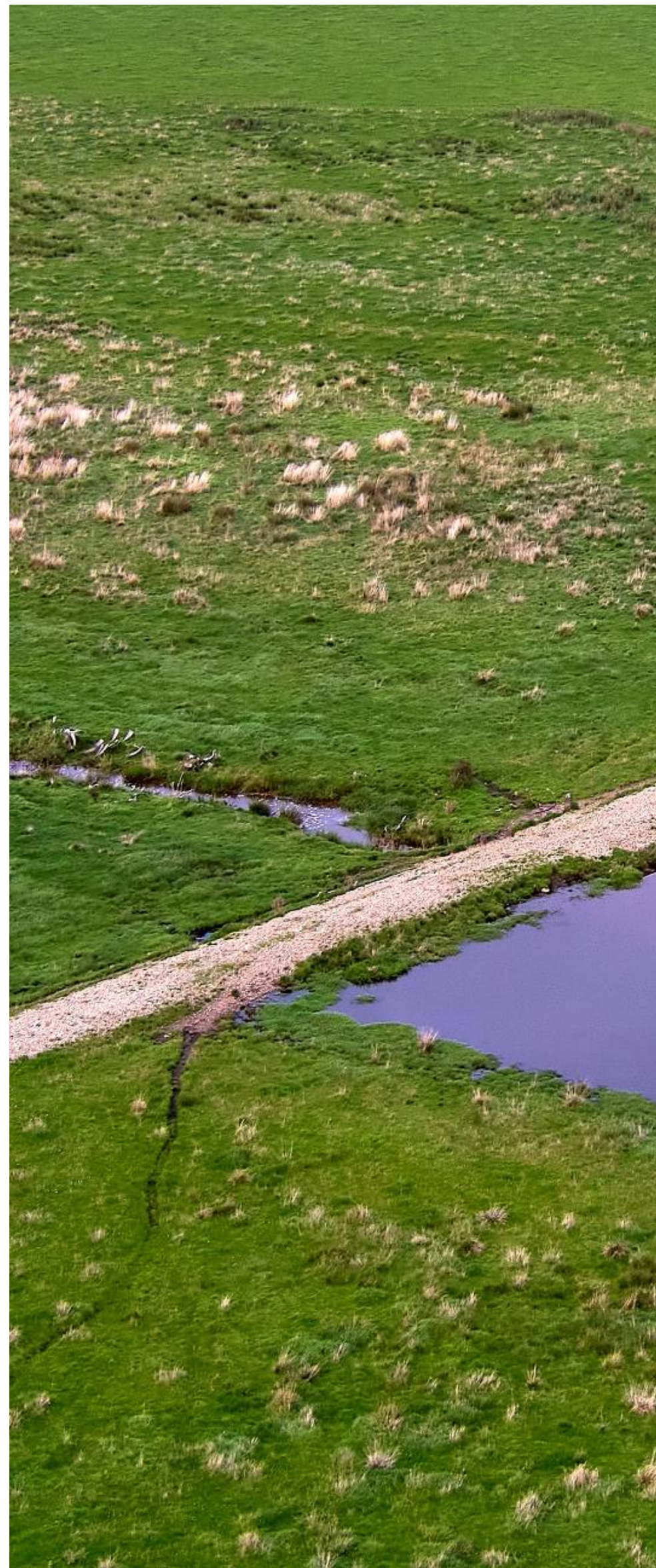
- Kvælstofvådområder
  - Formål at fjerne kvælstof fra fjordene
- Lavbundsprojekter
  - Formål at reducere CO₂-udledning og evt. fjerne kvælstof fra fjordene
- Minivådområder
- Skovrejsning
- Permanent ekstensivering

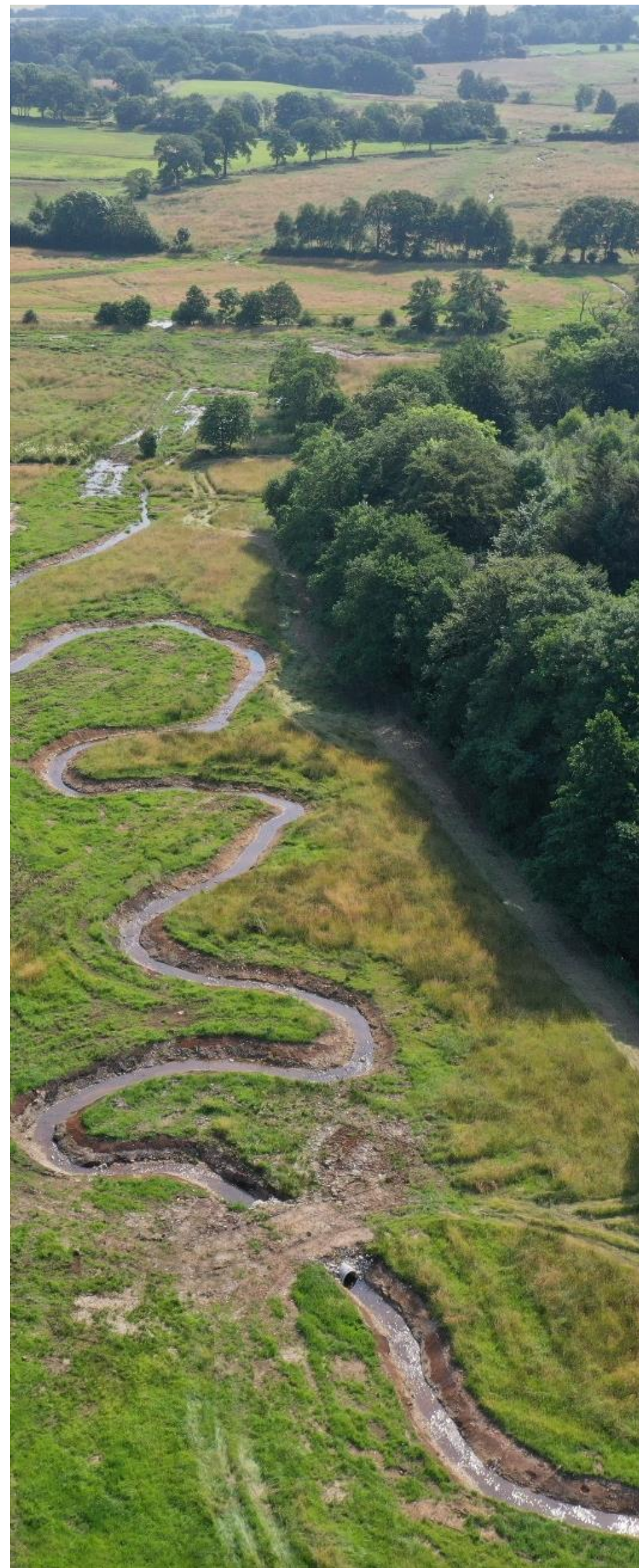
Ekstensivering
Ca. 20 kg N/ha

Skovrejsning
Ca. 20 kg N/ha

Lavbundsprojekter
40 kg N/ha

Vådområder
90 kg N/ha

Minivådområder
485 kg N/ha

Lavbundsprojekter og vådområder

- Genskabe naturlig hydrologi fx sløjfe dræn/grøfter, overrisling med drænvand, genslyngning af vandløb mm.
- Kommunen eller Naturstyrelsen er projektejer
- 100 % finansieret af EU og staten
- Løsninger på udfordringer med bl.a. CO₂ og kvælstof

Lavbundsprojekter og vådområder

Den fremtidige arealanvendelse

- Tinglysning – fastholdes som græs- og naturarealer med naturlig vandstand
- Arealerne må ikke omlægges, gødes, sprøjtes eller tilføres jordforbedringsmidler
- Der må ikke etableres skov
- Arealerne må anvendes til slæt eller afgræsning
- Der må ikke tilskudsfodres (kalveskjul og halmstrøelse er tilladt)
- Jagt og fiskeri er fortsat tilladt

Vand- og klimaprojekter

Hvordan ser mine muligheder ud som lodsejer?

Beholde jorden

Sælge jorden

Engangserstatning

- Omdriftsjord 82.500 kr./ha
- Permanent græs 35.500kr./ha
- Natur 0-4.500 kr./ha

Værditabs-kompensation

Jordfordeling
(Erstatningsjord og evt. supplerende køb af mere jord)

Salg

Grundbetaling + Evt. tilskud til pleje af græs og naturarealer

Udtagningskonsulenterne

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

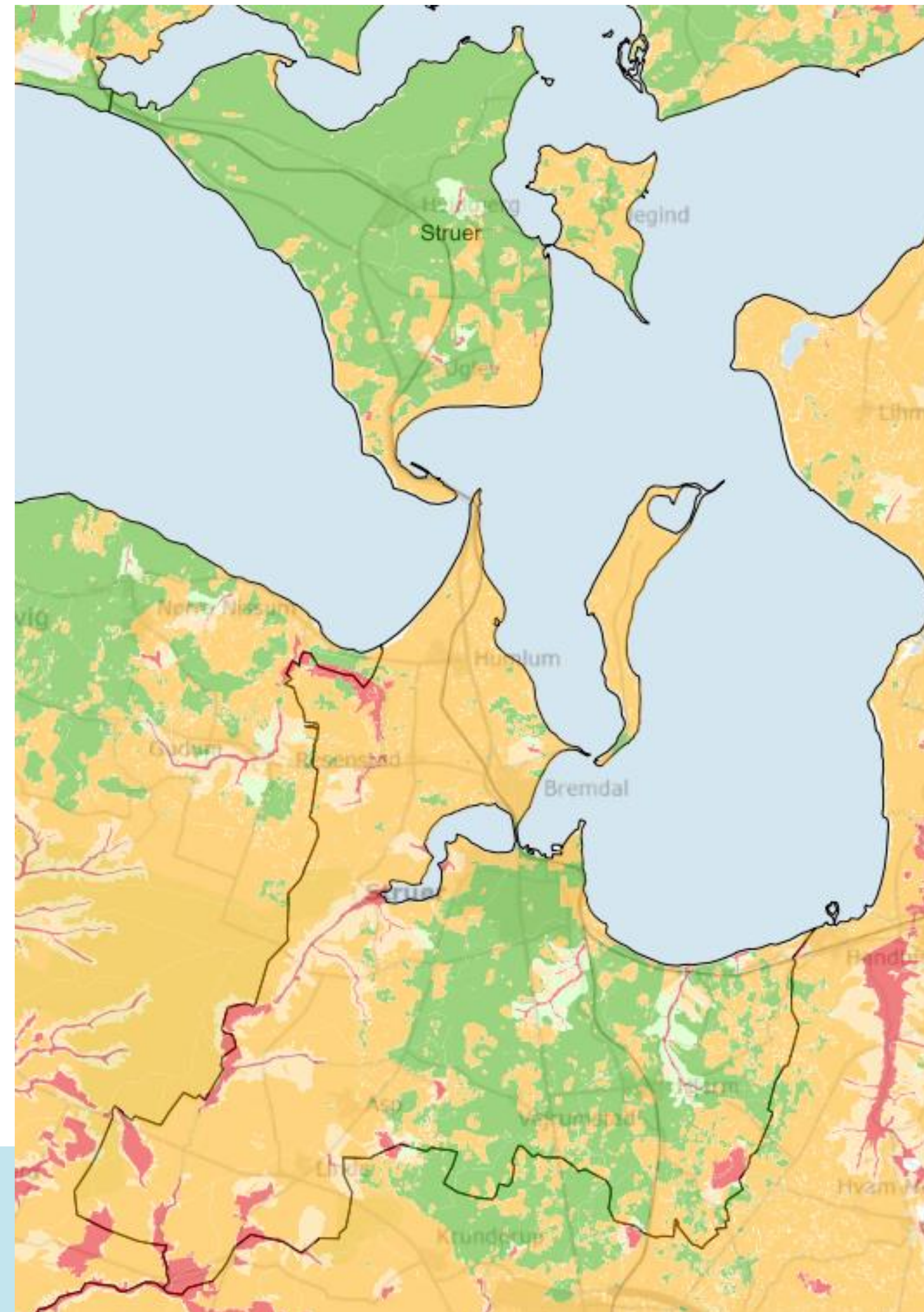
Erstatningsjord gennem jordfordeling

- SGAV gennemfører jordfordeling
  - Lodsejerudvalg – demokratisk proces
- Køb og salg af projektjord og andre arealer
- Udgifterne til jordfordelingen dækkes af projektet
- Kan give mere dyrkningssikker jord, bedre arrondering, harmoniareal m.m.
- Det er også muligt at erhverve erstatningsjord, selvom man vil beholde sit projektjord!

Minivårdområder

- Placering i forhold til potentialekort
- Udtagning af vandprøver i potentielt egnede områder
- Evt. lermembran
- Minimum 20 hektar drænet opland
- Mindst 80% af oplandet er i landbrugsdrift
- Ikke på §3 natur
- OBS på drændybde

Minivådområder

- Areal er 1-1,5 % af drænoplandets størrelse
- 100 % tilskud efter standardomkostninger
- Kompensation for udtaget areal og vedligehold
- Fortsat grundbetaling
- Opretholdes minimum i 10 år
- Reducerer 300-1.000 kg N/ha

Skovrejsning

Afventer endelig bekendtgørelse

- 250.000 ha skov
- Minimum 1 ha
- Ikke på kulstofrig lavbund eller areal med vådområdepotentiale
- Anlægges uden brug af pesticider og gødning
- Tilskud til etablering
  - 75.500 kr/ha som engangskompensation
  - Tillæg til urørt skov på 15.000 kr/ha
- Fredskovpligt
- Ansøgningsrunde fra september 2025

Permanent Ekstensivering

- Permanent ekstensivering
  - For lavbunds- og vådområdearealer
    - 82.500 kr/ha omdriftsjord
    - 35.500 kr/ha for græsarealer
  - For øvrige arealer:
    - 59.500 kr/ha omdriftsjord
    - 27.000 kr/ha græsarealer
- Midlertidig ekstensivering??
- Ansøgningsrunde fra 2026

Hurtig screening af arealer landmand.dk

LANDMAND.DK

Arealomlægning - Konsulent

Konsulentinformation

Indtast cvr-nummer på den landmand du ønsker at se information om Arealomlægning for:

Indsatsbehov ▼

☐ Indsatsbehov

Vådområder og lavbund ▼

☒ Potentielle vådområder

☒ Potentielle lavbundsprojekter

☐ Etableringsprojekter

☐ Forundersøgelsesprojekter

☐ Klimalavbundsprojektområder (Miljøstyrelsen)

☐ Klimalavbundsprojektforslag (Miljøstyrelsen)

☐ Klimalavbundsprojekter (Naturstyrelsen)

Minivådområder ▼

☐ Potentielle minivådområder, lerjord

☐ Potentielle minivådområder, sandjord

Hurtig screening af arealer

mars.sgav.dk

MARS
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

MARS

Én indgang til Danmarks grønne arealomlægning

MARS - Multifunktionel Arealregistrering - er en platform, der samler og understøtter alle indsatser på arealer, der er med til at realisere de nationale mål for kvælstofreduktion, u
om Implementering af et Grønt Danmark. Med MARS får de lokale treparter, udtagningskonsulenter, kystvandråd og lodsejere ét værktøj til at planlægge og koordinere konkrete u

Screening

Potentialer for et areal

Indtegn et areal og få vurderet potentialet for arealomlægning. Screeningen giver overblik over potentialer og eventuelle konflikter.

 Offentlig tilgængelig

Planlægning

Udarbejd omlægningsplaner

Værktøj til udarbejdelse af omlægningsplaner i de

 Kræver login

Ansøgning

Overblik over projekter

Indtegn projekter og ansøg en tilskudsordning der bidrager til arealomlægningen. Få overblik over projektstatus og projektets effekter.

 Kræver login

Status

Implementeringen af et grønt Danmark

Følg udviklingen i de nationale mål for kvælstofre

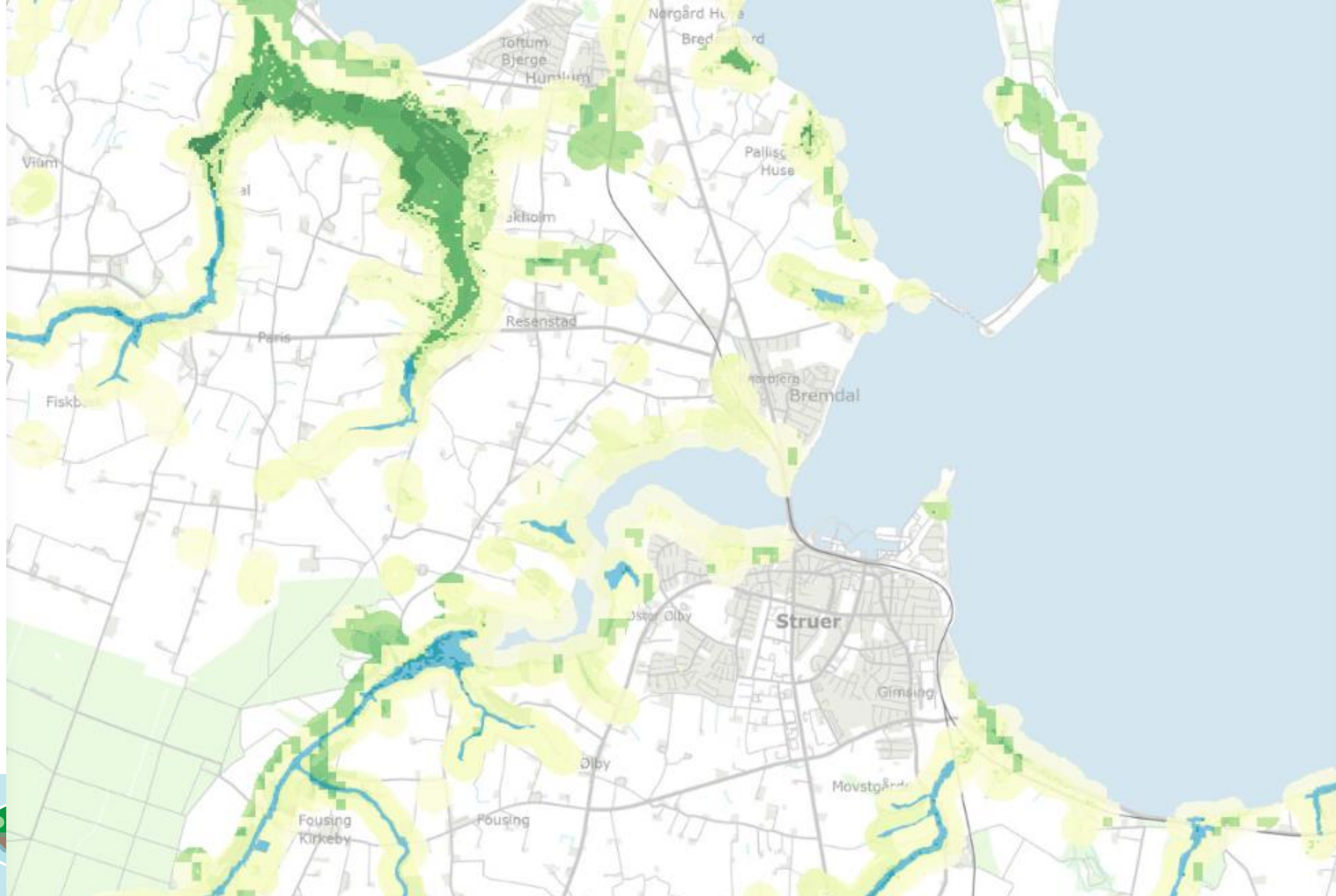
 Offentlig tilgængelig

Udtagningskonsulenterne

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Udtagningskonsulenter

- Få gratis rådgivning om udtagning af din jord

Kontaktoplysninger:

Karen V. Thomasen

telefon: 9629 6932

kvt@sagro.dk

Anette Møller Sørensen

telefon: 7660 2419

ams@sagro.dk

For mere viden:

<https://udtagningskonsulenterne.dk>

Indtegning på kort

Hvad efterspørger vi?

- Arealer, som kan bruges til projekter?
- Jord, som kan bruges til jordfordeling?
- Information om dræn
- Arealer til skovrejsning, minivådområder, permanent ekstensivering?